

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 aprilie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și de către avocatul Bumbu Andrian în numele părții vătămate Fisticanu Gheorghe, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Rață Vasile

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 17.08.2015 - 15.08.2017;

2. Instanța de apel: 14.09.2017 - 30.11.2017;

3. Instanța de recurs: 01.03.2018 - 04.04.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 15 august 2017, Rață Vasile a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(4) Cod penal la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea de la Rață Vasile în beneficiul lui Fisticanu Gheorghe a prejudiciului material în sumă de xx dolari SUA, a prejudiciului moral în sumă de 20000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 10000 lei, în rest, a fost respinsă ca nefondată.

2. Prima instanță a constatat că Rață Vasile, la 18 ianuarie 2014, în jurul orei 19.00, prin înțelegere prealabilă cu alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns în domiciliul lui Fisticanu Gheorghe din s.Vălcineț, r-nul Călărași, de unde pe ascuns au sustras din safeul metalic suma de xxx dolari SUA, echivalentul sumei de xx lei, o armă de vânatoare de model MP- 155, calibrul 12 mm, la prețul de xx lei, o armă de vânatoare de model MȚ 21- 12 calibrul 12 mm la prețul de xx lei și o centură cu cartușe calibru 12 mm la prețul de xx lei, cauzându-i părții vătămate o pagubă materială în valoare totală de 116 937 lei.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art.186 alin.(5) Cod penal, furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane săvârșită în proporții deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței au declarat apel avocații V.Jian și A.Grigoriu în numele inculpatului V.Rață și partea vătămată Gh.Fisticanu, care au solicitat:

- avocatul V.Jian, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate din prevederile alin.(4) în cele ale alin.(2) art.186 Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în

folosul comunității, cu admiterea acțiunii civile în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța în ordinea procedurii civile, pe motiv că instanța nu a ținut cont de prevederile art.126 alin.(1) Cod penal, potrivit căruia, se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform HG nr.1000 din 13.12.2013, salariul mediu lunar prognozat de Guvern constituie 4225 lei. Respectiv, 20 salarii medii constituie 84 500 lei, iar luându-se în considerație că inculpatul a declarat că a sustras doar 3200 dolari SUA (echivalentul a 42 208 lei la 18.01.2014 rata comercială de schimb constituind potrivit site-ului www.curs.md 1 dolar = 13,19 lei), iar probe concludente ce ar confirma sustragerea de către el a sumei de 7000 dolari lipsesc, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art.186 alin.(2) Cod penal; - în cadrul ședinței, inculpatul vina și-a recunoscut-o parțial, a indicat modul în care a comis infracțiunea, menționând și faptul că se căiește de cele comise, dorește să se împace cu partea vătămată, însă nu are suma întreagă de bani pentru a o restitui acestuia, de unde se prezumă că dânsul și-a făcut concluziile necesare, pornind pe calea corectării și reeducării, astfel că ar fi echitabilă aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității; - partea descriptivă a sentinței contravine cu cea dispozitivă, deoarece instanța a constatat ca fiind săvârșită de către inculpat fapta prevăzută la art.186 alin.(5) Cod penal, însă l-a condamnat în baza art.186 alin.(4) Cod penal, ceea ce contravine prevederilor art.394 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală;

- avocatul A.Grigoriu, casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului prevăzut pentru prima instanță, prin care a-l recunoaște vinovat pe V.Rață în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) Cod penal și a-i stabili o pedeapsă în limitele sancțiunii normei penale, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, stabilindu-i un termen de probațiune de un an, cu admiterea acțiunii civile în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța în ordinea procedurii civile, invocând că instanța nu a respectat principiile fundamentale în administrarea probelor și nu și-a motivat suficient soluția, astfel că este una emisă contrar prevederilor legii; - ținându-se cont de faptul că inculpatul se caracterizează satisfăcător, în societate manifestă un comportament adecvat, observații din partea membrilor administrației publice locale privind comportamentul său nu au parvenit, cazuri de încălcare a ordinii și liniștii publice nu au fost sesizate, acesta este căsătorit, are la întreținere un copil minor, soția nu este angajată în câmpul muncii, dânsul fiind unicul întreținător în familie, se ocupă de creșterea recoltei și a animalelor; - prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare, va lipsi familia de întreținerea și sprijinul său, înrăutățind și mai tare starea materială a acestei familii, ceea ce va face imposibilă și executarea sentinței în partea acțiunii civile; - instanța incorect a soluționat acțiunea civilă în partea prejudiciului moral dispunând încasarea sumei de 20000 lei, fără a specifica prin ce anume se justifică încasarea acestui prejudiciu, precum ignorând prevederile art.1422 alin.(1) Cod civil și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.10.2006, cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral;

- partea vătămată, casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță în latura civilă, încasându-se de la inculpat prejudiciul moral în sumă de 50000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 25700 lei, pe motiv că instanța incorect a respins aceste capete din cererea de

chemare în judecată, fără a da o apreciere probelor pertinente și concludente prezentate de avocatul A.Bumbu; - instanța incorect nu a dispus reluarea cercetării judecătorești, întru a fi soluționată cererea avocatului din 14.08.2017, în legătură cu majorarea pretențiilor din acțiunea civilă și anexarea înscrisurilor care justifică pretențiile solicitate, fiind încălcat principiul contradictorialității și nemijlocirii în procesul penal; - incorect instanța a considerat ca exagerată suma de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral, or, pe parcursul a trei ani inculpatul nu a încercat să găsească o soluție în rezolvarea problemei create, iar prin acțiunile sale i-a provocat suferințe psihice, neliniște pentru viața și sănătatea sa și a familiei sale; - instanța neîntemeiat a încasat parțial cheltuielile de asistență juridică considerând că avocatul nu a prezentat vre-un act privind descifrarea serviciilor care să demonstreze volumul de muncă și timpul folosit pentru procesul de judecată, deoarece potrivit anexei nr.1 la contractul de asistență juridică nr.032 din 29.08.2015, avocatul a prezentat în mod detaliat acțiunile sale desfășurate pentru 21 de ședințe de judecată, clauze ce au constituit nemijlocit și obiectul contractului de asistență juridică încheiat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, a fost respins, ca nefondat apelul declarat de partea vătămată Gh.Fisticanu și admise apelurile declarate de către avocații V.Jian și A.Grigoriu în numele inculpatului, casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Rață Vasile, recunoscut vinovat în baza art.186 alin.(4) Cod penal i s-a stabilit pedeapsa de 5 ani închisoare. În temeiul art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probațiune de 4 ani.

Instanța de apel a constatat că prima instanță, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului V.Rață în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(4) Cod penal, care se confirmă prin probele acumulate la dosar și cercetate în ședințele de judecată și anume, prin declarațiile inculpatului V.Rață, a părții vătămate Gh.Fisticanu, a martorilor Gh.Moroșanu, A.Saratean, M.Susarenco, Gh.Ursu, Gh.Ciumaș, Șt.Șchiopu, cât și probele scrise - procesul-verbal de cercetare la fața locului din 19.01.2014, cu planșa fotografică, măsurile speciale de investigație, în urma cărora a fost colectată informația de la furnizorul servicii de comunicare electronice ÎM „Orange” și anume, a destinației comunicației, timpul, ora și durata comunicației, locul aflării echipamentului mobil de comunicații de la începutul comunicației, locația geografică a celulei de la nr.SIM 068866724, în urma efectuării analizei descifrărilor telefonice, s-a stabilit că, la data de 18.01.2014, de la ora 15.21 până la ora 17.41, abonatul cartelei SIM 068866724 care este V.Rață împreună cu abonatul cartelei SIM 060080747 care este A.Braga s-au aflat în raza celulei Vălcineț nr.4352, de la ora 09:40:12 – V.Rață și de la ora 15:21:48 – A.Braga.

De asemenea, instanța de apel a menționat că prima instanță just a dispus reîncadrarea acțiunilor inculpatului din prevederile alin.(5) în cele ale alin.(4) art.186 Cod penal, reieșind din modificările operate în Legea nr.207 din 07.11.2016, potrivit căreia au fost modificate și completate unele acte și anume, art.126 Cod penal - proporțiile mari au fost modificate de la 50.000 lei la suma care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în

vigoare la momentul săvârșirii faptei, iar proporții deosebit de mari de la 100.000 lei, la suma care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei

Conform Hotărârii Guvernului din 13.12.2013, salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014 este în mărime de 4225 lei lunar. Astfel, la data comiterii infracțiunii valoarea bunurilor sustrase de V.Rață constituia suma de 116 937 lei, adică mai mult de 20 de salarii medii lunare - 84500 lei (20*4225 lei), dar mai puțin de 40 salarii medii lunare care constituie 169 000 lei (40 *4225 lei), de unde rezultă că valoarea bunurilor sustrase nu mai constituie proporții deosebit de mari, ci se consideră proporții mari.

Referitor la pedeapsa stabilită inculpatului, instanța, reținând că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și că aceasta nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și psihice, și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și de faptul că la caz sunt prezente circumstanțe atenuante prevăzute de art.76 Cod penal, precum recunoașterea parțială a vinei și căința sinceră a inculpatului de cele comise, caracteristica lui pozitivă la locul de trai, că este unicul întreținător al familiei, la întreținerea căruia se află un copil minor și soția care nu este angajată în câmpul municipii, că anterior nu a fost tras la răspundere penală și intenționează să se împace cu partea vătămată, a conchis că este rațional de a aplica inculpatului în baza art.186 alin.(4) Cod penal o pedeapsă cu închisoarea pe un termen de 5 ani, care în temeiul art.90 Cod penal, urmează a fi suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 4 ani, fiind una proporțională faptelor comise, termen în care inculpatul se va afla sub supravegherea strică a colaboratorilor serviciului de probațiune, având posibilitatea reală de a executa sentința în latura civilă.

Subsidiar, instanța de apel, reținând prevederile art.1422 alin.(1), 1423 alin.(1) Cod civil și art.22 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.10.2006, a considerat că apelul părții vătămate declarat în latura civilă urmează a fi respins, deoarece la stabilirea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de fond a ținut cont de prevederile legale menționate supra, precum a luat în considerație gradul de vinovăție a inculpatului, comportamentul acestuia în timpul și după comiterea infracțiunii, astfel că suma de 20000 lei, cu titlu de prejudiciu moral dispusă spre încasare, este proporțională suferințelor morale cauzate prin infracțiune, suma solicitată în mărime de 50000 lei fiind una exagerată, necorespunzătoare circumstanțelor cauzei.

Neîntemeiată a considerat instanța de apel și cerința părții vătămate cu privire la compensarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 25700 lei, deoarece nu a fost probată, instanței de judecată nu i-a fost prezentat vre-un act privind descifrarea serviciilor care să demonstreze volumul de muncă și timpul folosit pentru procesul de judecată, în coraport tarif/oră, complexitatea cauzei nu a fost una sporită, asistența juridică acordată de avocat părții vătămate a constat în întocmirea acțiunii civile și participarea la ședințele de judecată, dintre care mai multe au fost amânate din diferite motive, așa că suma încasată de 10000 lei, este una rezonabilă în coraport cu munca efectuată de avocat.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

- procurorul care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv

că instanța de apel nu s-a expus asupra prevederilor art.7, 61, 75, 76 Cod penal, astfel nu a efectuat procedura de individualizare și stabilire a duratei și cuantumului pedepsei în cazul stabilirii pedepsei cu aplicarea art.90 Cod penal, prin ce au fost ignorate prevederile art.384 alin.(3) Cod de procedură penală; - instanța dispunând condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru comiterea unei infracțiuni cu un grad de prejudiciabilitate sporit, nu a ținut seama de faptul că astfel va fi pereclitată ordinea de drept și nu va fi atins scopul principal și anume, prevenirea comiterii de noi infracțiuni de către inculpat și de către alte persoane; - motivarea stabilirii pedepsei contravine prevederilor art.394 alin.(2) pct.3) Cod de procedură penală, deoarece nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu suspendarea condiționată a executării ei;

- avocatul A.Bumbu în numele părții vătămate care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța nu a efectuat individualizarea corectă a pedepsei și nu a motivat necesitatea aplicării pedepsei atât de blânde față de inculpat, cât și faptul necesității aplicării dispozițiilor art.90 Cod penal; - faptul recunoașterii parțiale a vinei, lipsa antecedentelor penale, caracteristica pozitivă a persoanei nu pot fi considerate ca circumstanțe atenuante, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică; - incorect instanța de apel a considerat că scopul pedepsei penale de restabilire a echității sociale se va atinge fără executarea reală a pedepsei cu închisoarea; - incorect instanța de apel în latura civilă a concluzionat că cheltuielile de asistență juridică în mărime de 25700 lei urmează a fi admise parțial, deoarece în anexa nr.1 la contractul de asistență juridică nr.032 din 29.08.2015, avocatul a prezentat în mod detaliat acțiunile sale desfășurate pentru 21 de ședințe de judecată, fapt ce este consimțit și de clientul său; - instanța de apel nu s-a expus asupra cheltuielilor de judecată suportate de partea vătămată în instanța de apel în mărime de 10000 lei; - incorect instanța de apel a reținut că suma de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral este exagerată, deoarece pe parcursul a trei ani inculpatul nu a încercat să găsească o soluție în rezolvarea problemei create, iar prin acțiunile sale ilegale, a provocat neliniște pentru viața părții vătămate și a familiei sale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procuror și de avocatul A.Bumbu în numele părții vătămate, în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia avocatului A.Grigoriu expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Potrivit textelor recursurilor, atât procurorul, cât și avocatul în numele părții vătămate invocă drept temeiuri de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept în cazul în care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și atunci când instanța de apel a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare.

Totodată, Colegiul reține că autorii recursurilor sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, și critică hotărârea instanței de apel referitor la pedeapsa aplicată inculpatului, considerând că a fost individualizată contrar prevederilor legale, și referitor la mărimea prejudiciului moral încasat.

Referitor la dezacordul recurenților cu pedeapsa stabilită inculpatului de către instanța de apel, Colegiul remarcă că, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, conform art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Sancțiunea art.186 alin.(4) Cod penal, în baza căruia V.Rață a fost declarat vinovat, la momentul comiterii faptei prevedea o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de la 5 la 10 ani. Instanța de apel, ținând cont de prevederile art.61, 75 Cod penal, precum și de faptul că inculpatul a recunoscut parțial vina, s-a căit sincer de cele comise, la locul de trai se caracterizează pozitiv, are la întreținere un copil minor, soția nefiind angajată în câmpul muncii, dânsul fiind unicul întreținător al familiei, anterior nu a fost tras la răspundere penală, i-a stabilit pedeapsa lui V.Rață în baza art.186 alin.(4) Cod penal de 5 ani închisoare.

Prin urmare, Colegiul penal consideră neîntemeiat motivul recurenților, precum că pedeapsa principală a fost greșit individualizată, la care instanța de apel nu a ținut cont de gravitatea și impactul definitiv al infracțiunii săvârșite.

Colegiul penal atestă că, pedeapsa penală se aplică numai de către instanțele judecătorești. Legiuitorul stabilește prin lege pedepsele pentru infracțiuni și criteriile de individualizare a lor. Călăuzindu-se de aceste criterii, instanța de judecată, la stabilirea și aplicarea pedepsei infractorului, realizează voința legiuitorului, și nu a sa.

Potrivit dispozițiilor art.7, 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art.76-77 Cod penal.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, iar limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite, care constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei s-au valorificat anume în această ordine, deoarece instanța de apel la stabilirea pedepsei principale lui V.Rață de 5 ani închisoare, a dat deplină eficiență împrejurărilor cauzei, numindu-i acestuia o pedeapsă corect individualizată, care este în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat, luând în considerație gradul de pericol social la infracțiuni comise, că aceasta face parte din categoria celor grave, de persoana inculpatului, care anterior nu a fost condamnat, de caracteristica lui pozitivă, precum de prezența circumstanțelor atenuante și lipsa celor agravante, acesta fiind într-un raport rezonabil cu fapta comisă și scopul sancțiunii penale.

Prin urmare, argumentele recurențelor, precum că pedeapsa stabilită inculpatului V.Rață este prea blândă, și că decizia instanței nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei stabilite, nu pot fi reținute, deoarece din conținutul deciziei instanței de apel, se observă că aceasta și-a motivat soluția adoptată și hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și aceasta nu contravine prevederilor art.394 Cod de procedură penală.

În continuare, după efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilire a duratei și cuantumului pedepsei, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa aplicată inculpatului, acesta trebuie să o execute real ori sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi trasă concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă.

Sub acest aspect, Colegiul remarcă că instanța de apel sub raportul personalității inculpatului, că anterior nu a comis infracțiuni, se caracterizează pozitiv la locul de trai, are la întreținere copilul minor și soția, fiind unicul întreținător al familiei, a ajuns la concluzia că scopul pedepsei va fi atins prin suspendarea executării pedepsei stabilite lui V.Rață, pe un termen de probațiune de 4 ani, întru a avea posibilitatea reală de a executa sentința în partea acțiunii civile.

Colegiul penal conchide că, instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpatului a respectat prevederile legii, fiindcă suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia și în atare situație, careva interdicții de suspendare condiționată a executării pedepsei de 5 ani închisoare stabilite inculpatului, legea nu prevede, deoarece suspendarea executării condiționate a pedepsei, conform art.90 alin.(4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni de categorie gravă.

În concluzie, Colegiul penal conchide că pedeapsa fixată inculpatului de instanța de apel este în corespundere cu prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, fiind în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale de care a fost recunoscut vinovat, iar aplicarea art.90 Cod penal în privința lui V.Rață s-a efectuat în limitele legii, considerând că stabilirea pedepsei condiționate acestuia va atinge scopul pedepsei

penale de corectare și reeducare, nefiind absolut necesară izolarea lui de societate. Astfel că, în cauză au fost respectate principiile generale de stabilire a pedepsei, aceasta fiind individualizată conform prevederilor legale.

De asemenea, în sensul enunțat supra, este de remerțat și faptul că la nivel comunitar și internațional există o serie de reglementări juridice care promovează necesitatea implementării sancțiunilor penale alternative la pedeapsa închisorii, dintre care fac parte Regulile de la Tokyo, Regulile de la Beijing, Recomandarea Comitetului de miniștri al statelor membre UE nr.(92) 16, referitoare la Regulamentul European privind sancțiunile și măsurile comunitare, din care rezultă că suspendarea condiționată a executării pedepsei se subsumează categoriei sancțiunilor penale alternative la pedeapsa închisorii și în acest context se impune a fi percepută ca având fizionomia unei adevărate pedepse, care este o măsură de constrângere și un mijloc de reeducare a condamnatului, prin executarea căreia se urmărește formarea unei atitudini corecte față de muncă, față de ordinea de drept și față de regulile de conviețuire socială.

Pe motivele reținute supra, instanța de recurs va respinge afirmațiile recurenților, precum că instanța de apel nu s-a expus asupra prevederilor art.61,75,76 Cod penal și că nu a indicat motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, deoarece din partea descriptivă a deciziei rezultă clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului, care au fost just reținute și care s-a apreciat reieșind din scopul pedepsei aplicate, ce poate fi atins în absența executării efective a acesteia, reieșind din pericolozitatea scăzută a inculpatului, dublată de încrederea în posibilitatea îndreptării acestuia într-o anumită perioadă de timp, coraportată la consecințele negative pe care le implică privarea de libertate, care are impact puternic asupra statusului psiho-fizic, înstrăinarea față de familie și modul său de viață.

Concomitent, instanța de recurs va respinge și afirmațiile părții apărării, precum că recunoașterea parțială a vinei, lipsa antecedentelor penale, caracteristica pozitivă a persoanei nu pot fi considerate ca circumstanțe atenuante, că ar însemna că aceleași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică, pe motiv că instanța pe lângă aceste circumstanțe, a reieșit din întreaga conduită a inculpatului înainte de săvârșirea faptei, după săvârșirea faptei, în timpul judecății, precum și alte aspecte ce privesc personalitatea infractorului, bazându-se pe materialele cauzei administrate în cadrul cercetării judecătorești, ce ia format convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei.

În ce privește dezacordul avocatului cu cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare de la inculpat în folosul părții vătămate în mărime de 20000 lei, Colegiul penal reține următoarele.

Potrivit art.1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Soluționând chestiunea privind încasarea prejudiciului moral cauzat părții

vătămate Gh.Fisticanu, instanțele de fond au ținut cont de prevederile art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, iar la determinarea cuantumului acestuia, a luat în considerație atât gravitatea cauzării suferințelor psihice a părții vătămate, cât și date obiective care certifică acest fapt, și anume nivelul suportării suferințelor de către partea vătămată în urma sustragerii bunurilor, luându-se în considerație felul și gradul de vinovăție al inculpatului, consecințele survenite, starea familială și materială a părții vătămate și a inculpatului, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: - importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, onoarea, demnitatea etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (pricinuirea vătămării corporale, pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); - felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei, inclusiv sunt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

Instanța de recurs ține să enunțe că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că îndemnizația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Privitor la volumul prejudiciului moral cauzat părții vătămate, Colegiul penal menționează că, deși este cert că aceasta a suferit anumite suferințe morale, totuși cuantumul despăgubirii prejudiciului moral solicitat de la inculpat este excesiv de mare, concluzie ce rezultă din practica judiciară privind aplicarea legislației referitor la încasarea despăgubirilor morale, cât și din faptul că acesta parțial a fost recuperat prin însăși condamnarea inculpatului.

Astfel, Colegiul penal consideră cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare de la inculpat în folosul părții vătămate în mărime de 20000 lei unul echitabil, la care instanțele de fond au ținut cont de prevederile art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, iar la determinarea cuantumului acestuia, au reținut atât gravitatea suferințelor psihice ale părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, suma încasată fiind capabilă să remedieze suferințele suportate de partea vătămată.

În ce privește dezacordul cu soluțiile adoptate de instanțele de fond în partea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 25700 lei, instanța de apel s-a expus destul de detaliat asupra argumentului în cauză, respingând solicitarea dată din motiv că nu a fost probată, instanței de judecată nu i-a fost prezentat vre-un act privind descifrarea serviciilor care să demonstreze volumul de muncă și timpul folosit pentru procesul de judecată, în coraport tarif/oră, complexitatea cauzei nu a fost una sporită, asistența juridică acordată de avocatul părții vătămate a constat în întocmirea acțiunii civile și participarea la ședințele de judecată, unele din care au fost amânate. Mai

mult, anexa nr.1 la contractul de asistență juridică nr.032 din 29.08.2015, a fost prezentată la 14.08.2017, după ce a fost o dată reluată cercetarea judecătorească și stabilit un nou termen pentru pronunțarea sentinței motivate, totodată datele ședințelor de judecată din anexă nu coincid cu cele indicate în procesele-verbale și suma solicitată nu corespunde întru totul criteriului de rezonabilitate.

Referitor la motivul invocat de apărare, precum că instanța de apel nu s-a expus asupra încasării cheltuielilor de judecată suportate de partea vătămată pentru asistența juridică acordată de avocat în instanța de apel în mărime de 10000 lei, Colegiul atestă că sentința a fost casată doar în latura stabilirii pedepsei inculpatului cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, iar în rest, adică în latura civilă, sentința a fost menținută, instanța motivându-și concluziile în acest sens. Partea civilă în instanța de apel nu a înaintat vreo cerere de concretizare a acțiunii civile potrivit prevederilor legale, astfel că în cazul în care după pronunțarea sentinței vor apărea alte cheltuieli suplimentare, nu este lezată de dreptul de a înainta o acțiunea civilă în ordinea procedurii civile.

Prin urmare, analizând materialele cauzei și hotărârile judecătorești atacate de către procuror și avocat în numele părții vătămate, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea acestora.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din circumstanțele indicate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și de către avocatul Bumbu Andrian în numele părții vătămate Fisticanu Gheorghe, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, în cauză penală în privința lui Rață Vasile, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 04 mai 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu